

Csiki László

**SZOMBAT.
A BÚVÁR HAZAMEGY**

VERSKÖNYV HALADÓKNAK

KRITERION KÖNYVKIADÓ, BUKAREST, 1977

VÉDTELEN VAGY A VERSBEN,
VALAMI TISZTÁN MÁS ÁLLAPOTBAN.
MINDENTŐL MESSZE, MINDEN KÖZEPÉBEN.
BÁRMI ELÉRHET HOZZÁD, MEGTÁMADHAT.
LEGELEBB A KÖLTŐ.

NÉVTELEN LEVÉL A KOMOR OLVASÓHOZ

Elöljáróban igazoló mentségemül szeretném felemlíteni, hogy én is a „szeressük egymást, gyerekek” mély és magasröptű filozófiájának híveként tisztelem magamat, bár jól emlékszem még azokra a játékos férfiakra, akik gramofontűt vertek körmük alá, csakhogy lejátszhassák Önnek aa lemezük.

Először 1520-ban kopogtam át Önhöz a falon, később, harmincadik reinkarnációja táján. Ön svábbogár képében találkozott egy prágai zsidóval, aki nekem Petőfi nevű rokonom révén hitelezőm volt, persze még az emlékezetes 1992-es változások előtt, melyekről annyi verset írtak.

Második – valóságosan első – találkozásunkkor Ön botorul atyámnak adta ki magát, amiért is ódákat kényszerültem intézni Önhöz a májusfák nevében, és – íme – végleg elromlott a stílusom.

Harmadik találkozásunkon, már felnőtt-álruhában, hivatkoztam mindeme, felette szép és ezért fájdalmas véletlenekre, említettem a két róza háborúját is (mint a vér szépelgő ars poeticáját a szavakban), valamint a Kommunista Kiáltvány első mondatát, de Ön a felejtés kényelmesebb útjára tért, feledve, hogy a felejtés minden útját én állom el, s velem van Hattyú Will és Késese François, és még se a kéményen, se Nürnbergben át nincs kijárat.

Amiért is kérem, maradjunk ennyiben: 1974.

AZ OLVASÓHOZ
(Egyenlőség, Testvériség, Szabadság)

Egyezzünk ki abban, hogy létezel.
Egy ideig ez még tagadhatatlan
(bár nem ilyen egyszerű...).

És hagyd a gögöt –
hozzám hasonlítasz.
Ugyanolyan kis bomba ketyeg benned is.
Ugyanaz az összkomfort, egyetlen kijáratával.
A másik, mégis, a szerelem.
(Lásd: vakablak.)

Ha egyazon csillagot,
akár az énekes holdat,
egyszerre néznénk valamennyien:
mint körhintán kerengenénk
a látás láncain.

Az eszmék ugyanolyan tengelyen forognak.
Nem vagyunk tűzállóak – mondta G. Galilei.

Én sem mondok mást, csak amit felejtve tudtok:
elővezetem gondolataitokat, gyermekkorotokat
mítoszaitok istállóiból.

Hiszen volt anyátok, apátok –
már mindkettő csak lelkiismeret-furdalás:
szempár a falon.

Miért is nem vagyunk büszkék a felejtésre,
hiszen azáltal s abban élünk:
kিরakjuk őket, az árvákat, névtelenedőket
kijáratunk elé, a halálba (=szerelembe?) –
kiszorítjuk a helyet magunknak,
aztán üvöltünk, hogy beszorultunk.

A havazás üres lapjain:

Első Őszi Alkony.....

Második Őszi Alkony.....

Harmadik Őszi Alkony

Katonák, vásári népek –

Nem férnek egyszerre kis színpadunkra,
a hurok alá –

hát nyugdíjba velük, ugye, érdeemesen!

Születésnapjukon látogatjuk

az őszi alkonyokat teleírt papírvirággal.

Kell a hely –
mert az egyidejűség az életben nyilván tragikus.
(Ha csak a tükre, de az összesekre
emlékeznéd, melyekhez közötök volt
– ruhával, köröm alatt, hajakban, etceterá –,
kazal tú gyúlne a szobába,
aludnotok is abban kellene,
s egyszerre az összes szeretőkkel,
meglesett szüzekkel ám.)

Jó, borítsunk fátylat a tükre,
magunkra, hogy éljünk.
(A dühöket, ellágyulásokat,
hivatalfőnököket, őszi alkonyokat
ugyanaz a kulcs zárja... nyitja...)

Ti vattázzátok a kérdések hegyét!

Mondhatom immár, hogy tú –
és értitek: düh
(vagy valami más).
Mondhatok akármit:
mást értetek rajta (alatta).
Egyenlők a világ dolgai a szavakban.
Vagyis:
Egyenlőség!

Testvériség!

csak az időben!

Ne nyafogj:

semmi Föld-Anyá

(hiszen szemfedő! –),

Anyaföld (mindig fordított, megforgatott!).

Ne reménykedj, hogy indokolna:

semmi létrehívó atyai szükségszerűség

(annyi van, fegyverrel semmisítik meg egymást).

Csak az idő fejünkbe fűzött rab-cérnaszála.

Csak a véletlen körülmények.

Az idő, mint egyetlen körülmény:

a folytonos véletlen.

Az örök nap, melyen pirulunk, édesedünk –

megromlunk, mire beérünk.

Mellettem egy hősi halott – bűdös a csizmája.

Balomon a jövő lator, pelenkában.

Persze, te is megváltónak hiszed magad,

mert jobbról, balról körülvettenek:

circumdederunt a testvéreid...

akik a Föld-Anyáról papolnak, de kiszívják emléjét,

akik meghallgatják a szükségszerűség parancsait,

de rongyosan már mindig hazatérnek.

A kenyérhez. A nőhöz.
A háborúhoz. A nyugalomhoz.
Minden mindegy: a Föld.
(C. interruptus – vagyis a tékozló fiú.)

De a hermafrodita, a nemtelen időnek
nincs törvénye, hogy múltjon,
hanem csak logikája:
kenyér = nő,
háború = nyugalom.

Tulajdonaimnak sem én adok nevet.

Aki az idő nevében beszél, csak hiába (belehal);
a szavak értelme változik zsigereinkben,
a szavak időmérők: kifolynak belőlünk
a történelem Szkülla-Kharübdisz-völgyein,
háborúk végbelén, békék érszükületén,
színüket váltják, s mi már nem értjük őket:
fennakadunk. A csontjainkkal. A pocakunkkal.
Vagy–vagy. Hát:

Szabadság!

Szabadság. Sz – mint Vers.

Mint az Egyenlőség, a Testvériség megvalósulása.
Mint önmagunk és az idő percnyi azonossága a szavakban.
AZ EGYIDEJŰSÉG!
A teljes emlékezet.

Csak ne féljeteK!
Bátorság megérteni *valamit*:
mindent megváltoztat bennetek talán,
akár egy farkas a hómezőben.

Ezt akarom nektek, a bátorságot,
mely készültségi állapot,
mezítelenség a fagyban,
narkózisra való várakozás.
És mindezek vágya.

Mert talán elalusztok,
széttérjedtek az időben,
s nem tudjátok, mi történik veletek,
a bennetek élőkkel a versben.

Senkinek se higgy: próbálj érteni! –

Ne mondd meg, milyen vadat akarsz
a vers hómezejére.

Most figyelj –
egyetlen szót mondok csupán.
Egyszerűt, vagyis érthetlent:
KÉK.

Sorold, mi jut eszedbe róla,
s felszabadulsz.

Jó, az ég. – Szükségszerű.
Mindennapi. Akár: az ég a kenyered.
Kedvesed szeme. – Elmúlik minden fogalom a földben.
Kék autóbusz – a gyermekkorod.
Kék madár. Kék repülés. Kék álom.
Kék kék.

Ennyi, egyetlen: kék kék.

És most szabad vagy:
töltsd tele a kéket.
(Nem segíthetek –
ez a szabadság védtelenség! –,
az én kékjeim az életemmel telve...)
Egy délutánod, vagy egy dallam.
Egy nagynénéd karján a folt.
Nem több ez sem, de legalább tied.

Csak hagyd magad, csak hagyd magad!
Ezt akarom neked: a bizalmat
az emberben, aki jégre visz.
Az életösztonöd tied:
a szabadság kezdete.

Én, látod, kunyhód előtt megeszem kenyered.
Ruháidban járok a fagyon.
Használok szavaidat.
És nem félek, hogy megétetsz.
És nem félek, hogy nem akarsz engem.
Hiszen Egyenlőség, Testvériség, Szabadság van –
az egyenlőségben, testvériségben, szabadságban.

Nem tettem semmit veled, csak hagytam,
tégy magaddal, amit te akarsz.
Csak kiállítottalak a hó-mezőbe,
a vers állapotába,
a narkózis gyógyító félelme elé.

Keresd meg gyorsan, s mintha életed függne tőle,
az egyik őszi alkonyt. A tiédet.
Egy hangulatot, de azt egészen.
Anyádat, apádat. Egy eszmét. Minden ugyanaz.

Kék kék.
Valamit, ami egyetlenegy.
Valamit, amiben egyetlenegy vagy,
mint kék a kékben.

És átéled,
újraéled,
túléled
az életedet.

Ezt a pillanatot akartam neked,
nem is ajándékba.

Szabad vagy a versben: egyedül vagy.
Védd magad.
Eressz el engem is.
Nekem se higgy, testvér, aki mondtam.
Nem mondtam.
Nekem sincs igazam, aki kitaláltam.
Nem kitaláltam: előtted-éltem.
A múltad vagyok, egyidejűségben.
Már túl vagyunk mindenem, egymáson.
Talán kéken repülünk.
De lehet piros.....
.....

ÖNKÉNTESEIM BEVONULNAK A TÖRTÉNELEMBE

Benépesítem néktek
a múltat is, hogyha kéritek,
akasztok föléje holdat, ellenségeket.
Jó lesz – mert nem emlék.

Már kenyérrel kitömve várnak önkénteseim
a világos értelemben, a köveken,
hogy megszólaljon egy lelkiismeret:
„Előre Ezerkilencszázhetvenhétbe!”

És elfoglalják –
mint a helyüket.
És nem ég le a szavaiktól.

És jó lesz – mert nem emlék.

MOTTÓ ÉS TARTALOMJEGYZÉK

Fájdalomtól
megtört szí
vvel tudato
m hogy hosszas szenvedés u
tán tegnap délután meghalt
a Vers Az elhunytat alul-
író személ
yes halott
jának teki
nti s egyb
en ezúton
mond köszö
netet mind
azoknak kik virágot
pacsirtát és ligetet helyez
tek el szeretett halottunk sírján
Emléke
örökké
élni
fo
g

ÜNNEPEM

ÖTÖDIKE

egy-két-há'-négy
ajtók előtt tánciskolásan

hazamegyek egy dalba
melyet elfelejtek
lobognak a lobognak a...

egyik szemből másikba költözöm
vásárokon a népi hős
kifürészelt fejébe
dugom a gondolatot –
most magas lóról mosolygok

hová felejtettétek el
a fényképész madarát
matrózblúzosok
mibe feledkeztetek bele
kérdzem

tessék mosolyogni
most repül a kék madár
s már örökre így maradunk
talán harmincévesen

ÜNNEPEM

gyújtsatok rá egy dalra-ra-ra
kell lenni egy örömmek valahol
amit köszönteni lehet-ne-ne-ne
vagy nő és rím és kölcsönglória
s kerítünk majd egy szombat estét

tőlem látható a világ legnagyobb boldogsága
ingyen – fejtől farkáig hét méter
farkától fejéig nyolc méter összesen tizenöt
nem trükk ez kérem nincs benne ember
s a patyomkin egy kikötőjében sem volt hajókötel

vagy szerezzünk inkább egy lakatlan éjszakát
és avassuk fel emlékháznak
én odaadom a legszebb szerelmem
te két éved ő a verseit és mi és...
valaki táncoljon én harmincévesleszek

RÉGI BARÁTAIMHOZ

hét éve élek már komoly fejetekben a velencei szobákban
szaporodó ősök nyilak tökéletesedő pisztolyok rokkák
hazajáró eszmék s egyéb százados női dísz között.

micsoda legfelsőbb fokon szervezett labirintus
micsoda múzeumi készültség s mily belső világítás

de én láttam mikor egy tavaszon mosolyotok
délre költözött és én már nem akarok
kijönni ott ahol vasban csipkében a szavaitok
az én útjaim mások mint a meghallgatott gondolatoké

de mit is tesztek istenem ha egyszer
kikiáltom fejetekben a köztársaságot

KIÁLTVÁNY

időről időre újra
ki kell kiáltani a köztársaságot
hogy elfelejtsétek a felejtést
az öröklét eme útját

mert a forradalom megfordíthatatlan
akár az idő
nézzétek meg az arcotokon

szeressétek az egyszemélyes forradalmakat
a négy milliárdulós egyéni köztársaság megdönthetetlen
éljen a tegnap alóli felszabadulásom

ÚT A VALAMIHEZ

ti ti ti
de kihez beszél aki beszél
az általános alany ötkor kel este tízkor lefekszik
az elhatárolt időben nincs idő átalakul
ez a kenyér ez a kés ez a váza ez a gép ez a szó
csak tárgyi idő szaporodik és felhasználható

éljen és él a dolgok demokráciája
minden egyenlő mással
elkeveredik kicserélhető s mindenik egész

valami megváltó tévedést
valami időtlen szabálytalanságot
egy elvétett ritmust egy törött kilincset
valami hirtelen szükségszerűséget az egyenlőben!

találjunk ki valamit akár egy istent
annyi a hely annak ami nincs s a megfoghatóval
örvendhetővel szenvedtetővel tele a világ

valamit ami nem volt
nincs
nem lesz
nem mérhető
valamit ami nem!

és
kezdetben
létszen
az
ige

AMBRUS KIRÁLYFI
(Benedek Elek emléke)

minden titkunk sorsunk
egy vadkan fejében
vadkan fejében iskátulya

egy bogarat ölj meg s leomol a vár
egy bogarat ölj meg s meghal asszonyod

ne járjatok a mezőn
vízen lépdeljetek

JEL

uraim
és akkor a forradalmár költő
előrántott egy felkiáltójelet
és azt mondta szabadság szerelem

barátaim
később az öngyilkos költő
egy felkiáltójel-toronyba volt bezárva
és hallgatott

elvtársaim
ez a cirkuszi monocikli
amelyen járok

TANKÖLTEMÉNY (felszabadult asszociációkkal)

1. Ez a tizenkettedik vers, mi a kutyának se kell –
kenjétek meg szalonnával: ez a vers iskola,
2. ebbe a versbe járnak ábécé szerint a nosztalgiák,
szerelemek és dühök: vagyis az osztályok I-től I-ig,
3. reggel háromnegyed vágtyól déli fél kiábrándulásig,
4. bőséges ebédszünetekkel.

5. Minden szünetet jelző harangszónak
kell hogy legyen egy Nándorfehérvárja,
6. és minden hitetlen egy imádságban folytatódik.

7. Csend legyen, fiúk,
8. megkezdődött a történelem:
9. a visszszámolás Jézus Heródesig.
10. Ez a vers is a tizenkettedik stáció lehetne,
amint felfelé megyünk a télben az égbe,
11. torreádor-Veronika-kendő lobog,
12. és valahol már zászló.

HASONLATOK I

az állomásban síró gyermekek
a gyermekekben síró állomások
madár-jelek az égen
égi jelek a madarak

lefordítható minden
mint egy konyhai korcs homokóra
kell lenni egy tengelynek valahol
melyen megfordulnak a hasonlatok
létezik végül egy szél határ perem
ahonnan lefordul minden a földre

a gyermekekben síró állomások
a madár-jelek

ÉS MEGINT ELÖLRŐL...

Legendák a homokórában
ugyanaz le és vissza
le

A betonlábba épített darus
az égő testvér futása a mezőben
aztán az égő mező
az egész

Az elveszett kezek
befogott szájak
megfelelések nélkül a történelemben
És a nők
mint szomorú holdlakók

Szekérbe fogott angyalok
az éjszaka tengerén is túl
a látás és hallás fogyó partjain

Angyal-mozdulataik bénító fel-
feltámadása az ölelésben
aztán megadó elnehezedésük
végül a boldog maradék

A VÁRAKOZÓ SZOBAFESTŐK

A vattakabátos legények most a lépcsőn
Szedett-vedett rajtuk a hús – meszes az ég
A naftalinos barna láda lakói a zöldben
Láthatatlan csomagolás formája rajtuk
A legkisebb hely a világban mint forma
Dugdosott ruhák próbabábui újból

Statisztéria egy karrierhez
Nézhető jelenidő – imitt-amott emlék
És nincs fűző a cipőjükben
A vattakabátos legények újra a lépcsőn
életük előtti történelem utáni pózaikban
kapkodva az ingyen levegőt

SZOMBAT. A BÚVÁR HAZAMEGY

Ím, jó a nagy-, a gömb-, az ablakos-fejű,
a mélyből kirántja magát –
hazamegy a bűvár macskafejeken, rózsaligetben,
búvárruhában – véletlen bohóc.

A bűvár a megözvegyült templom tornyában él,
ágyúkból öntött harangban, denevérekkel.
Álmában jégvirágokat szagolgat feje ablakán.

Egy költér,
egy kontyolt néne,
egy nyugalmazott X a téren.
Íme, hogyan csinálnak költészetet.

„A bűvár beszél, Zarathustra.
A szavak el nem szállhatván külső fejből:
mivé főhettek össze e galambdúc-üstben,
s mily törvényt főz ki nekünk,
mikor pusztulnak fejében a madarak?”

„Meggyilkolt szeretőjét viseli testén,
ünnepre azért nem vetkezik.

Feltámad az a lány minden mozdulatában;
nézzék, mily kecsesen
viszi magát a bűvár a rózsák között.”

„De mekkora egy bűvár a bűvárruhában,
s nem vastraverz-lidérc-e?
Ott a fején a kulcslyuk,
látta-e valaki szeretkezni meztelenül,
legalább gondolatban?”

S a költér minden délután flóber-puskával
lövi a bűvár rézfejét a rézharangban –
„Mentsük meg a vergődő szavakat a szabadságnak!” –
S a kontyolt néne borotvával
szabdálja a bűvár hátulját,
míg a halott lány kecsével
hazafelé tart esküvői rózsák között.
S a nyugalmazott X megméri lábnyomát,
esténként meghúzza az elalvó harangot.

Ím, megy a nagy-, a toronygomb-fejű,
már bűvárharangot kongat az esti mélyben –
nyelveként veri a maradék levegőt.
Fejét lecsavarja s a felszínre száll
Aphrodité, egy csapat galamb és egy labda –
vidám vasárnap jövel a tengerpartra.

LUPUS IN FABULA

1

Elementek a fecskék.
Fészkükbe ma egy kék postás költözött
három gyerekkel és egy tangóharmonikával.
Majd megnyúzzák, azt eszik,
akár a vidám tengerészek,
ha elfelejtik megtalálni őket.
Egyelőre kiszorul belőle a levegő:
a boldogság és a vidám tengerészek.
Keringenek felettünk.

2

Feljött a marós az egérlyukból
(még mindig csupa üvegatta).
– Hallja, ma, 1848-ban kitört egy forradalom.
– Ma 1948-ban vagyunk – mondom '74március 8-án.
– Már semmiben sem lehet megbízni – aszondja.

3

A szárítóban két Kati-bogarat találtak,
összeragadva; már zörögtek.
– Szörnyű, mindkettő Kati –
mondja Flórián, a kakas.
– Ez a baj – mondék –, most nem tudni,
öngyilkosok lettek, vagy meghaltak egyszerűen.
S hogy mi a különbség.

4

A hörcsög is kijött a délutánba,
dörzsölgette mellső két kezét,
és mindent ránc köpött, amit
pofájába összetanult a nyáron:
az Á-t, a B-t, egészen Zetkinig –
s még három ismeretlen betűt,
akik el fognak jönni.

5

Kati anyja sír; nem tudni, melyiké.
Mert valakit szeretek: félek, egy anyánk van.

6

- Jézuska, unokaöcsém, délután érkezik,
repülővel – mondja Flórián kakas.
- Nem az a baj – így a hörcsög –, de
kivel alszik egy ágyban?
- Kati lánya, a Kati, sajnos elrepült – mondja Flórián
- Hozza vissza égjáró Jézuskád – így a hörcsög,
aztán hozzátette: – Omega.
- Én azt hiszem, Mária-bogár volt – mondtam.

7

- Pókerezünk, emlékezünk, és este van.
- 1514
 - 1848
 - 1867
 - Passz – mondom,
kacsáztatok, és nyertem. 1974.

8

Bal oldali szomszédomat soha nem láttam,
de azt mondják: macska.

9

Késő éjjel fecskéfészkében a postás
kánonban énekelt gyermekeivel arról, hol az anyjuk.
Minden népi dalban volt is egy árva.
A bal oldali szomszédom könnyezve felment.
Azóta a postás sem árva – egyedül van.
Megfogalmazás kérdése – mondta a hörcsög.

10

Flórián, a kakas, benderészett.
Farktolla zászlóként leng a múltban
és néhol Dél-Amerikában.
Onnan királyok is jönnek, hárman,
egy-egy tenger hátára ragasztva.

11

Hiszem: velem mindenki boldog lehetne.
Én boldog lennék-e valakivel?

„CSALÁDI KÖR”

És akkor macska képében bejött az álnok
nagynéni, felismertem a szagló naftalinról –
Ez a te szeretőd, drágám? – miákolt.
Fehér kézelőm volt, s rád böktem: Ímhol.

Simogasd meg a nagynénit szépen,
nehéz élete volt, magányos, öreg.
Nézd, hogy ül a dakszilábú széken –
öleld magadhoz, most szabad az öled.

Én Heinrich Heinét olvasom, te jó vagy –
a bús nagynéni elalszik öledben.
Amit ma szólasz, majd meghallom holnap –
nézem e képet, s érzem, hogy öregszem.

IN MEMORIAM Cs. L.

Láttad a kitömött kicsi medvét
a parkban, hogy mosolygott?
A fekete papírmásé-ló lencse-szemében
állati alázat: én.

Lehetnék egy albumban birkózó,
csak fejemet kellene kidugnom
jövendő izmaim fölé:
leányálom lehetnék
egy pingált test felső ablakában.

„Mária, őrizz meg szép emlékezetedben” –
most átbucskázom a fejemen,
és leszek nagyapa.

A TÁRGY ÉS KÖRE

DIDAKTIKUS VERS EGY FÖLDRŐL ÉS EGY LAKÓJÁRÓL

Élek –
valahol állnom kellene.
Talán a földön.
Gáton. Lehet, egy téren.
Harcban? Legalább lábon.

És mondjátok meg,
hány szülőföldje van egy százlábúnak,
ha nekem két talpnyi földdel van közöm
mindig egy hátráló pusztasághoz.
Ötven újraszülőföld
magyaráz engem, ahogy lépek.

Lefeküdnék: ez a föld.
Ez jobb. Ez talán a béke?!
Százlábú vagyok: eső – és maradok.
Elmém van, szívem és kezem és mindenem:
távozik, fogózik, vágyik; és hova mehetne?
Nincs elég föld a részeimnek –
telelő farkasok eszik.
Az eső szakad már.
Lassan, hangosan.

TERMÉSZETI KÉPEK

Sűrűsödik az ősz, valahol érzik is valakik már.
Vágyaink folytatása egy-egy táguló táj:
szárnyas fák, elhordható földek vagy ehető fellegek.
Egy messzi síkon fél lábon állnak az emlékeink.
Az ősz is egyre múlik az égen, s valamikor látható.

Ilyenkor kezdődhetne egy gyermekkor, hirtelen.
Felmászhatnánk valahova, akár játszhatnánk is.
Újra lehetne nyitni az iskolákat.
Egyszer-Volt-Hol-Nem-Voltban
beszélhetnénk a megváltható világról.

De túlságosan megnőttünk, barátaim.
Természeti képek a vers belső falain.
Én egy eresz alatt élek, apró szárnyakkal táplálkozom.
Holnap elgondolok egy akkora kék eget,
mely alatt elférek, s megvéd az esőtől.

Az eszméletből egyetlen szál fecske hiányzik.
Mindenünk megvan, vagy megadatik. Az ősz, a tél.
Két évszak elég. Többre nincs idő.
S fogy minden elfelejtett tájjal.

A VÉGTELEN MONDAT

Kiolvastam ezt a szálas téli erdőt –
hangjai elhulltak: kimondhatatlan idő van.
Tegnap elszállt az utolsó,
a V betű is, kitisztult a táj.
A havazás üres lapjai
ránk fordulnak holnaputánra.

Újra kell járnom az évszakokat
az értelem formái szerint.
Lépek: A vagyok.
Ülök: vagyok a B.
Nyomomat keresem már a földön –
C-nek láthatsz.

Elolvashatnátok engem is,
ha megmaradna minden mozdulatom
sorkatonaként egy lobogó Z után,
az írásnélküliségben.

Szavakat járok a tájra.
Mögöttem valahol a messze történelemben
megkezdett mondat. Lándzsás

latin, szláv, gót betűk a vérző hóban.
Hazajáró sereg: a rovásírás jelei kerek,
tavaszba forduló tájon egyre visszatérnek.

Megyek: betúzom
a történelmet a sűrűtől errefelé.
Értelme azonos a tájjal.
Kimondhatatlan, de ismerős.
Akár az otthoni, a gyermekkori erdő.

HELYSZÍN

Ahogy a tenger felejtí a testem,
ahogy én egy háborúra gondolok –

Ez a legszebb hely,
ez az emlék idefent.
Visszalátszik a sómező békéje, a sík.
A katonaszobrok helye az emlékezetben – a táj.

Már ajakig merült a feledésbe
fogadott apám, a hős
– térdelnem kell a szeméhez –
ott hátul, hol csak az égben van nyomom,
s egy honi erdő még boldog tud lenni
hiányommal. Loboghat.

Elöl a tenger most hangtalan remeg –
üvegcsarnok.
Ledobott szelek futnak
lengve a tengelyeken.

Hol vannak a proletárjaim?
Miért jár nélkük, üresen ez az én idóm?

ahogy a tenger felejtí a testem,
ahogy én magamra gondolok.

TAVASZ

Üvegágyúk szólnak fenn a dombon
a csendes virág is leégő kanóc
Száműzetésben még a győztes rózsza
de megkondul és leng a levegő

Elföldelt tűz fut végig a gyökéren
szállnak a színek a lassú robbanásban
Visszahull darabban az elmúlt tavasz
s megtér délről a meleg vérpiros

A GYEREK KORA

Állóharcok az emlékezetben,
kondérban hazai harangszó,
kilyukadt disznók: vérdudák.

Dobolok mezítláb a havon:
gyűjtöm a falut nagyapaságomra.

Még kell egy zongoraverseny
puszta csontra és holdvilágra.
Egy kést látok:
ő lesz az unokám.

BOLGÁR TÁJ

Legelésznek a bőrkabátok,
hátukon a hideg.
Babhüvelyben nőnek a golyók.
Már menekül egy szőrme:
elhaló harangszó.
Mind a borostyán alkonyatban.

SZÓFIÁBAN

Eljön a béke,
a tatár, a török, a béke,
és eljön a tél.
Minden eljön,
s holnap Vaszil Levszkij
a jövőt kikiáltja.
Pontos időjelzés:
XX. század múlt egy Leninnel,
s a szabadságnak
még mindig eggyel több a hőse,
mint a katonája.

Mekkora lehet egy forradalom,
ha méretkezni kell állni alája?

A SZAVAK: AZ ISMERETLEN SEBEI

Hány életem lehet, melyet mások élnek?
Az ütközőkön utazik egy hobó, égő mezők fölött.
Valaki szánt az éjszakában. Egy másik elolvassa.
Ez az eső Rabindranath Tagore nyári szakállá az aszályban

A magasból vizek erednek: a nevük felé.
Felkel egy ország egy messzi hajnalon.
Valaki mindig buenos airesben repül. –
egyetlen költöző tüdő.
Valaki anyjára gondolt egy óceán közepén,
és hegyet kiáltott. Ott most élnek.

Miért nevezitek el nevemmel,
szememről, szerelmemről a föld részeit?
Miért éltek az életemmel, ti furcsa idegenek?

TANKÖLTEMÉNY EGY HANGULAT KELETKEZÉSÉRŐL. FÉRFIAKNAK

Ma súlyosan szép mindenik leány –
elsüllyed Atlantisz újra.
Napra nap, földre föld,
asszonyra férfi,
asszonyra férfiban asszony –
megszáll a megszállott világ,
Pompejiben a testek múzeumi üregét
betölti a szilárduló képzelet.
(Hajnalra idegen városba jutok.)

Kitöltöm a köd, egy szoba üregét:
kóc a szemléltető-eszközök hasában –
Anyám messze él, már ő is csak házban.
A toll megnő és elperreg.
A dunnában autóbuszok járnak.
(Itt alszom, persze,
álmomban nézem magamat.)

Gondolatok a testemből –
lányok fehérülő térben.
Osztódásuk, útjuk, kondenzcsíkjaik –
járatok, varratok, hörgők. Lagúnák.

Ritkuló rétegek alatt,
még testem eocén-korában.
egy hetéra helye. Süllyed.
Szemérmetlen gyermekek a láva pelenkáiban.
A test tükrös mozdulatai –
anyámra emlékezem.

Napra nap, földre föld,
asszonyra férfi,
asszonyra férfiban asszony.
(Holnap már innen útrakelek.)

SZÍNÉSZEIM. A JÖVŐ BOLDOG MAGÁNYA

1.LASSAN

Miért emlékezni mindig
erre, arra, arcra, beszédre,
önmagunk ígéretére?
Miért öregedni, így?

Tépjük szálanként díszünket,
míg ceruzás bohóc-arc marad.
Mindig csak a váz
az elfelejtett hús alatt –
tűnő szerelmekben a képünk.
Látvány a tenger fenekén.

2. SZÉPEN

Már öreg színészek jönnek
a nyelv égő mezején át.
Üres a szájuk; és
visongnak fenn a fecskék.

Üvegtetek.

*Nézem, miért mindegy a tűzben,
milyen a ruhád,
milyen a mezítelenség,
s vannak-e koronák.
Tessék befáradni:
testbe menekülni a tűz elől.*

3. CSENDESEN

Elképzelem a jelent:
kiabálás közben hallgatok.
Én látom a legszebb messzi fogalmat,
valaki itt ül, és azt képzeli,
lát engem.
Nem vagyok elcserélhető.

De látok.
Minden látvány egy részem.
Ez múlik velem, másik visszakering.
Rendre elcserélem magamat,
a csecsemőt.

4. ÉLVE

Itt vagyok
a kimondott szó után: a jövőben.
És nem lehet visszatálatálni.
Minden szóval fogy az otthonunk.
Eltanulják mások.
Hallgathatok, az is hiába.

HASONLATOK II

Az ott egy domb. Mondják: tehén.
Legel a vízparton.
Tükörképem a vízben –
talán fulladok.
Amott egy felhő.
Azt mondják: sóhajtás.
Íme a tövis.
Megmondták: koszorú. Korona.
Valami táj van valahol.
Csupa hiány.

A TELJES AZONOSSÁG

BARÁTAIM SZERETŐI

Ezek a lányok, akik titkokat
vájnak az életünkbe –
nevük: Boldogító Igen.
Esténként egy-egy tünde
festett álomba bújnak
a gondolat nemi üreiben.

Ezek a lányok, akik sose-volt
bánatot hallanak ki
belőlünk, szinte kongva –
szivárványlik a *húsalatti*:
a hím páva, amint kéjesen
a tollait kibontja.

E szárnyakon viszik a titkot,
mely nincs sehol, soha,
s így egyedül övék.
A szerelmek fészek-városa
testükben fölépül,
s egy este majd fölég.

Én láttam őket, konyhán, csecsemőt
etetni kiskanállal –
és szépek voltak ám.
Mint húsomban az a madárdal,
mely ha nem volt is, hiányzik,
így csendül, s csak most igazán.

ANGYALI ÜDVÖZLET

S a testi kéjben végül
minden testtelen lesz,
szinte pusztá szellem. –
Ragyogok legtisztább
kétségbeesésként
e sötét végtelenben.

S mint életveszélyben,
már nem segít semmi,
miről hisszük: élet –
csak halálos húsom,
csupán annyi szellem,
mennyi testemmé lett.

A mozdulat sem enyém,
s ez az értelmetlen
minden értelem sem. –
Tán anyám szeretem,
hogy apám szerette
bennem: végtelenben.

Mind-egy szerelemnek
kell lenni mindenek
felett és felettünk –
s a kín: nem megélni,
hogy ölelt másokat
egyetlen szerelmünk.

S a testi kéjben végül
minden testtelen lesz,
sötét végtelenben. –
Ott csak egy férfi van,
jaj, hogy teste elhal,
s már csak pusztá szellem.

A TELJES AZONOSSÁG

Ez a szem nem mandula-forma s nem kökény,
nem tó és nem a nyugalom. Ez egy nő szeme.
Ez a nyak, ez a fej nem virág, sikoltás-alakja sincsen,
ez a váll nem szárny és nem feszület.
Ez nyak, fej és váll.
Melle is hasonlíthatatlan: asszonyi mell.
Most egy nő ölét látod, combját, lábait.
Ennek a csillanásnak nincsen emléke.
Ennek az árnyéknak múltja nincsen.
Most a csendet látod.
Íme, a teljes azonosság:
tested, ez a független ország a levegőben.

KELEMPÁSZ MADÁR

Erzsébetnek

(EGY)

Az ott te vagy, kissé soványan,
Ki csinált volna családi képet
Mosókonyhában, elhalt szülőkkal?

Ez én vagyok, szülőkisvárosom
Barompiacán, hintalovon.
Magdeburgi félgömbnek hívom magamat.

Most emlékezz az impotens esztétikatanárra.
Vagy az okos vörös lányra, ki tükörben szeretkezett.
Akár a tenorra, ki a szegfűket megette.
Tőlük féltél a hóban, éjszaka, évek múltán,
Széttépett leveleim, képeid között?
Szél volt, ajtónyílás.
Hallgass vissza:
Micsoda klóros csend van odaát!
De visszavetülő árnyunk húsosabb.

(KETTŐ)

A tied az a test!
Ez az én testem!
Hányan lehetünk? –
Szép sötét van,
Amikor szeretlek:
Kitelik.

A test éjszakájában, távol, összefogózva,
Apád és anyám, ismeretlenül –
Hiába a halál-nemek: váraognak.
A lány fekete falban
Néma szeretőd vak szeretőmmel –
Testünk elmondja őket, pillanatra.

Jól szerettelek.
Szépen: öntudatlan.
Ahogy őseim vassal hadba mentek.
Ahogy szépanyád őket eltemette.

(HÁROM)

Most emlékezz a helyekre, ahol
Hiányunk otthonai állnak,
A feledésbe menő vonatokra.
Miért nézted az eget Diósadon?

Egymás közt egyenlő minden, ami elmúlt –
Válaszd magad mögé a legszebbik tájat:
Majd így emlékszem rád a kezdődő jelenben.
Neked adhatom selypítő barátomat.

Boldog gyerekkorod lesz nagyanyaságodra,
Elefántok, szarvasok sétálnak benne;
Visszajön a béke is, üresen –
Még árva leszel, de elfelejted.

(NÉGY)

Fiunk születik, lányunk.
Anyád helyett; apám helyébe –
A jövő emlékei.

Most világjárók tarisznyája vagy,
A névtelenség öröklakása,
Egy gondolat teste. Élveszülő.
Te vagy a boldog azonosság –

Gondolj a foka nőstényére,
A megállított kancára,
A szénára, melyben heverni jó.
Gondolj a vérre, mely elfolyhat ezer úton.
Gondolj reám. – Testedbe én is befalazva –
Adhatod magad a születő halálnak,
Nekem csak. a gondolat fáj.
Múlik.

(ÖT)

Ki hány szerető után lesz magányos?
Egyik asszony viszi a másikat belőlem –
Egymás nyomát tiporják, mintha
Égő erdő lennék, s az égben folyna egy folyó.

Egy emberből hány szerelem telik?
Ő minden párjában egész szerelem.
Ki hány szerető után lesz magányos?
Egy-asszony, hova viszed a másikat belőlem?

(HAT)

Szavakká váló anyagban élünk.

Már látlak. Írlak.

Leírom hajad szerelem-sötétjét, szájadat.

Leírom a szavakat, melyekkel leírom hajad, szájadat.

Leírom a szavakat, melyekkel leírom szavaidat.

Leírom a szavak hangulatait, hangulataim életrajzát.

Leírom az életemet, mely olyanná tette a szavakat, amilyenek.

Leírhatom a végső eredetet is – nem látszol.

(HÉT)

Téged kelempász madárnak hívnak
A szerelem óta.
Én rengeteg vagyok.
Mind több a hely bennem a veszélynek.
Ugorj, ha madár vagy!
Repülj, hogyha mókus!
Boldogság, egyszer a szélekről tűz jön,
S a dőlt fák helyét kitöltik a lángok.

KIT ÍGY SZERETNEK...

Kit így szeretnek, annak nem szabad
rossz bőrbe búni, sem bánatokba –
az egyenes legyen s mintha csak
táncolva szememből kiforogna.

Nem lothat ki apránként a létből
a semmibe is elcsorgó tejed,
öröm, mit máshol kell betöltened,
sem testedből szakított gyermekek

Mit szeretek itt, ha te is elfogysz,
akár a málnacukor a számban?
Elszerettem a tested tetőled,
hogyan így lebegsz most, lélekre váltan?

Másnak nem jutott már énmiattam
belőled: hát nekem hagyd meg magad –
Rossz bőrbe búni – már én is rossz vagyok –,
kit így szeretnek, annak nem szabad.

REJTEZŐ ÉVSZAKOK

Kipusztulsz lassan az emlékezetből,
sikoly-magas fáid alól, az égről is –
hiányod látszik: eprek nőnek alatta.

Csak a szerelmek térnek vissza, akár
a rejtező évszakok, egy hasonlatban,
mely örökre, újra fű, fa és virág.

EGY VASÁRNAP DÉLUTÁN

Szerelmünk, a stadionban elveszett gyerek,
jön hurrában, idegen párok között, hulló szemétben,
s a hangosbeszélő egyre kérdez odafönt.
Égő újságok között elveszett egy örökbe fogadott gyerek,
árvaháza sincs, adjatok néki nevet legalább.

A te neved ház. Az én nevem felejtés.
Hogyan lehetne elmondani, hogy visszatalált
szerelmünk, a stadionban elveszett gyerek,
a hurrában, mely egyre kérdez és ég odafent – ?

A MÉZESKALÁCS HÁZIKÓ

Egy kenyérben élünk,
táguló úrt eszünk magunknak.

Tökéletes házat
építettem tegnap magamnak:
nincs rajta lyuk,
s a szalonna a csapdában enyém.

Éltem, és
betört valaki a lakható boldogságba
a szememen át, és
két fegyverre emlékszem csupán:
a szerelemre és a felejtésre.

Látom,
felébredek egyszer valahol
kívül a saját koponyámon.
Már láttam is
egy hajnalon egy sík őszi mezőt.

TÁVIRAT

SZERELMEM

Szöszsi–Ella–Rózsa–Ella–Lilla–Mária–Ella–Mária

REGGELRE

Rózsa–Ella–Glória–Glória–Ella–Lilla–Rózsa–Ella

ÉRKEZEM

Éva–Rózsa–Kata–Ella–Zé–Ella–Mária

A MAMA

Arany–Mária–Arany–Mária–Arany

MEGHALT

Mária–Mária–Mária

AZ IGE IDEJE MÚLT

KÖLTŐK

Barátaim múzeumokban,
üveg alatt s szeszben láthatók,
figyelik szívüket, ha dobban,
akár egy tengeri kishajót,
s körül a vést: a húst magát,
a szerelmes, tűnő árapályt:
idő nő benne, vagy rág a rák?
Nos, emberi tér volt, néha fájt.

HOMÉROSZ

Íme, a költő, kertben vagy oszlopok között,
hús forrásokra dőlve visszanéz rá az árnya.
Hét város kifestőképe ő, pörgetik,
orrot rajzolnak neki és fület, glóriát. –
De most még anyag, akár az ember, a teve, a nyúl;
csak állat: melengető lehelet az üres jászol fölött.

A SZÓ

Nem a tied az a szó, egy másik,
jobbik égen a tolla száll –
el-visszaér a volt-nincs-is házig:
mintha tegnaptól szólanál
magadhoz, ki egy holnapi napban
állasz elévült, boldog alakban.

A VERS

Előbb egy szót kell feltalálnod arról,
ami történni fog vagy megtörténhetik,
s az első ember visszatér az első
épen maradt fogalomba,
aztán a második, ki asszony.
„Már mindegy, mert mozog”,
mondja rá egy apokrif isten valahol

EGY IKON. AZ EPIKA

Keresztelő Szent János feje a nyakán.
Keresztelő Szent János feje a kezében.
Keresztelő Szent Jánosnak csak egy feje volt.
De mi tudjuk, mi történt –
és ez már művészet, felebarátaim.

KÖZÖS ÖZVEGYÜNK. A SZÉPSÉG

... Az az álmatag megbotránkozás,
mikor a kápolna előtt a zöldben
azt mondta az özvegy (és anya):
„Mégsem illik ilyet írni, te rossz!”

Írtam volna szebbet, csakhogy elfeledtem.
De próbáltam gondolni rá, mint rózsaszíromra:
tépdestem – és nem szeret.
Hiába, páratlan a szépség,
s én ott kezdtem: szeret.

Aztán vacsoráztunk egy házban,
s azt mondtam: szép a ház.
De története volt, falain barna ősök.
Támasszuk fel őket, kértem;
a szépségnek nem lehet története –

és megint megbotránkozott az özvegy,
akár a kápolna előtt: álmatagon.
Aztán levetkőzött, és bezárta a házat,
és megkérdezte: „Ugye, szép vagyok?”

S én láttam a bezárt kápolnában a halottat,
kitől megkérdezte csóré özvegye:
„Ugye, szép vagyok?”
Es a rózsákat a kápolnában és a házat.
És azt mondtam:
Nem emlékszem a szépre,
mert szép az életem.

EMLÉKVERS

**(Egy szatmári gyerek megkérdezte,
hogyan írjon verset...)**

Feküdj csíkos dunna alatt kénytetett nagyanyádnál,
lehetőleg háború után, gyermekfog-változáskor,
a diófa alatt disznót öljenek, s te félj a vértől –
feküdj egy csíkos dunna alá egy gerenda-házban,
légy gyerek, és legyen tél.

Olvass albumból például Mátyás királyról.

Legyenek valahol messze családi eseményeid,
egy hómezőn túl skorbutban apád, dögcédulával,
s lila örökmécses a fejed fölött,
legyen pecsétnyomó, vesekő, gránátszilánk
a fiókban s egy obszcén fabábu,
valamint ipartestületi diplomák.

Nagymama a padláson isten.

És a szalonnák, és a szalonnák...!

Legyen tíz év járásra az első szeretőd,
a kis púpos a jövő bénaságában még:
az „ütni-fog”-igeidőben – próbabábud;
valahol messze a szabad ország: a Lesz,

de olyan tiszta és olyan, mintha emlékeznél rá:
hogyan onnan szemből leszen eljövendő,
ahol a disznót ölik,
ahol egy nő visít,
ahol megáll egy óra, onnan
jön el az életed.

AZ IGE IDEJE MÚLT

Építettem egy szót egy gondolatnak –
főutca lett a mondatom:
őszinte koromban írtam egy szülővárost.
Még benne él három főnév rokonom:
Hit, Remény, Szeretet –
egy harangos eszmébe járnak este, feketében.

Kilenc régi cselekvő igém szenvedő alakban –
karjukon vénülő időhatározók: vasárnapoznak
a zenés szimbólum körül.
Egy rendhagyó ige trombitál.

Hja, lassacskán felnőttek a melléknevek!
Korzóznak tarka szófajok,
s egy szintagmabokorban
sír egy határozatlan, magányos névelő.

HARMADIK LEVÉL

Mostanság barátaimnak mímelek
levélként tankönyvben termő rímeket,
mulatva mutatva-forma a formám.

S hogy lámcsak, mi könnyű, hogyha híg a víg,
s kissé ó a fennkölt vers – e vers tanít,
éppen ezen az avított bohócos tornán.

S untalan állítom bár, hogy én unok
karácsonyfacsendő rímet s metrumot,
mely szépséggel könnyít a valón,

a semmit rejti, mint szemérem testet,
lengé lepelbe, hogy attól lesz feslett –
s a rím fizet, de pang; s peng, akár az ón –:

mégis teszem én is – hímes szók alatt
lejtem a táncot, „csak rajt’ ne fogjanak”,
takarom, hogy mi van: lássék és tessék.

Mert fő a hitel: hogy a költő férfi,
ki magát ily haláltól (rím:) se félti –
S ha nem egyéb, például írta versét.

FARKAS ÁRPÁDNAK

Arkagyij Farkasovics, atyuskám,
hol tikkadsz te most e puszta pusztán,
a bor forrását merre keresed?

És szél sem kél, hogy elverné felém
híred babérod hulló levelén –
már hiányodtól hangos a berek.

Ficáncolj bár, hogy a közös delnők
ágyán egymás melegét föllelnők –
Szesztestvérem, véled szólni vágyom.

Hallgathatsz, nem leszel attól bölcsebb–
némán dőlnek s csak tuskók a tölgyek–,
s fúj a szél ez irányos virányon.

2×1

**Páskándi Géza modorában
és neki ajánlva**

1

A strósnájder a törtvonal felett
mutatja, hogy mi az egy per egy –
Az ember előre, egyre, hegyre megy,
s ezerbe, hogyha megremeg.

2

Elfekvő lány, ismeretlen X-em,
és szorzójel, egy meg egy
(kettőnk között, mi egyre megy),
tanító-vesszőm szelídítsen.

TAVASZI KÉP – FÖLDDEL

**Király László modorában
és neki ajánlva**

Íme, ama
domb a földem,
zölden.
Rajta
a fajta.
Lovas
és lovasít –
ők azok akik.

Az érvelés
az érverés.
Az én erem,
a te ered,
az ő ere:
ered
a sere
g
innen vagy futásnak.

Valahol ásnak.

FEDDŐ ÉNEK KARDRA ÉS TROMBITÁRA

Szilágyi Domokos modorában
és neki ajánlva

**Mottó: Persze, mindez játék, torna,
ha nem írnám, nem is volna.**

... És áll megint a bachanál,
s a rozsdamarta fakanál,
mellyel jóapánk kavart
honunkban véres zivatart*

(s mint az vagyon ősrég:

ette a maga főztjét –

„ködevőknek, habzósájúaknak

lehetői horpadoz a padlat...”),

s mint mondám: a fakanál

– bár Nevermore (per)

sohamár

szellem-ujjtól újra recsen:

„Nem veszen kézbe már egy sem?”**

És hiába jött a hitvány,

okkult és okos tanítvány

– nem okult, szívét kinyitván,

mestere okán, sem titkán –

ómenre áment mondani,

mert jött, akit a grószpapi,
és jött, akit a papa Grósz
kortársai nyakába sóz,
ki elődként utód, s előbb
utódként így vala előd:
fő kútfő s haszonélvező
– hát egymagában élvez ő^{***} – ,
s együltében végighallgat
egy francia forradalmat,
amint korongján forogva
célról visszavált az okra,
és felhangzik a végakkord:
amely a nyitánya volt^{****},
s ő szép lelki összkomfortban
elnyújtózik, meg se moccan
(mert „jobbra fordultak az örök
családi és bizalmi körök”),
s ládd, hogy nem köti az érdek,
talál majd az okra érvet:
kikészítette a vice-
házmester moralice.

Mert tenni, azt mind szabódik,
egyként úrtól úrszabóig,
jobbra vár és balra néz, hogy
mikor győz neki az „ész-ok”,

de addig is, egyelőre
kihúzza magát egyenlőre:
ez a had- s egyéb fiaknak
lelkére 6:6, azaz hat-
hat,
s így, testvéri döntetlenben
rikolthat a tám-tá-rá Rám.

MŰLÁBJEGYZET? AVAGY A FONÁKJA

* Kedves olvasó, mit látsz itt?
Egy igris szimultánt játszik:
minden kort fel- s kihív, pedig
már egyért sem epekedik.
S van egy behemót előnye:
sokkot egyként kaphat tőle
király vagy ló, futó, gyalog –
de szeressétek őt nagyon.

** Lélek kell ide, váteszi,
s életét aki ráteszi,
és tudja, a logikának

bujakórja az imádat,
hát magára úgy vigyáz, hogy
felmondnak a felvigyázók.

*** Az apa egy fiú fia,
s haladó e szimmetria –
hát oknak biztosan elég,
hogy elhagyhassuk a felét:
tükörből képét, vagy pedig
tán épp az eredetit.

**** Tapsolni jó: pillanatra
kezet foghatsz önmagaddal.

AL NEW VERSEIBŐL

Al New hatalmas, óceánon túli hazájában még jóformán ismeretlen Harmincegy éves volt, mikor egy párizsi bisztróban, hajnalban, összeismerkedtünk – verset is rögtönzött akkor, nevemet is belevéve. Bronzszínű szakálla van és óriásian áradó nosztalgiái, melyek úgy sodorják a bukolikusan békésnek vélt Európába, mintha csak onnan (innen?) származtak volna el ősei. Ő amolyan Óperencián túli népies. A fordítások mértékszerű szabadossággal készültek.

1. PÁRIZSI KÁVÉ

Az Eiffel-torony, lelkemre, olyan,
akár a tántikám, mikor szétvetett
lábakkal állt az ágyások között
(még a nyugati parton, árvaságom elején),
és énekelt. A rózsákról a zöldségesben,
és szorgalmas, buta hajnalon.

Csak ne szenvedj!
Sem kék rózsákkal,
sem jelképes manókkal, vérmezőkön.
Nem ébresztgetni
az elavult fegyverek áldozatait!
S nem siránkozással!

A beszéd legyen *folyamatos*,
útjában így egyre növekszik,
s minden gát előtt erő.
– mondta Laci a bisztróban,
mely dugig volt éhes klasszikusokkal –
hidd el azt, ami van, rokonom.

De hogy éljek én egy óceáni parton,
ahol nyáron is néha hó hull,
főként a nagynénikém nélkül...

2. ÚTLEÍRÁS

Z-ből jövet már úgy lerongyolódtam.
a rendőr is utált megmotozni.
Ell akkor már nem szeretett,
s a Süketet egy hónapja eltemették.
Mondhatni, egy zsák porcelánnal
tülekedtem a tüntető tömegben.

No lám.

Rárajzolhatnám nektek az utakra
pontos gondolataimat,
ha a Szabadságnak is lenne
ingyen reklámceruzája.
De nincsen.

3. PROLÓGUS A KEDVES PROFESSZOR ÚR C. VERSES REGÉNYHEZ

Már a jó ötvenes özvegy tanárok is nyakkendőtelen,
zseb nélküli tarka nadrágban járnak fogadásokra,
sikkos alkoholizmusukat magyarázzák a folyosókon
a lánynövendékeknek, növendék lányoknak.
Világnyelv a vodka!

A szociológia ászai sem borotválják már a fejüket!
McLuhan hívei begörcbített gyűrűsujjjal mutatják,
mit tennének a szüzekkel négytől hatig a kabinetben.
De azért Mr. Izé Mr. Bizének a telefonban
automatikusan azt mondja magáról: úr,
mikor Shakespeare kétneműsége ügyében fölcsöngeti.
És egyéb áruló füstjelei is vannak a
titkos empiriának. – Akár a búr háború
veteránjainak himnusza. Vagyis: ta-ta-ra-ra-ram.

4. A CROW-CREEK-I INDIÁNREZERVÁCIÓ LÁTKÉPE 1884-BÓL

Fölosztva, számozva a táj,
mint hentesek ábráin a disznó –
egy menekülő állat
rózsaszín, piros és kék mezőkből.

Az 1-gyel jelzett: wigwam
(esetleg álcázott puskagúla),
a 2-es legelő
(csak ez a magányos páros szám
hízik már a zöldön),
a 3-as szekér, a 4-es felhő (bárány).
Az 5-össel jelzett, az az indián!
(Köcsögkalappal, nyírott szakállal
egy szerkesztő barátom mása-őse.)
A 6-os, a 7-es ibidem indián.
A 8-as asszony.

Lám, lám,
a hentesek hasznos művészete:
a térkép-kép.

Lőjétek az 5-öst,
mikor szalad a 2-es mezőben,
s leng felette a fehér 4-es.

5. MEA CULPA

I

Azt hiszem, valamit kifeledtem.
Talán a holtponzig emelt kalapácsot
a gondolatból.
Esetleg egy lányt az esőből.
A beköltözések zajait,
lomjait a kártyavárból.
Valamit kifeledtem magamból, amit láttam.

II

Több gyereket a versbe!
Részletfizetést és gyűjtogatást!
Első, második, harmadik műszakot!
Ráncokat, bort és gipsz-kutyákat! Feleségeket!
Bele, ami belefér s engem kiszorít.
Majd tüntetek a Költői Szabadság Terén –
Tíz év még, és helyet cserélünk:
én könyörgök, engedjete a kisdedekhez.

III

Ez a kristály- vagy föld-gömb,
a saját, a teljes:
a sérthetetlen!
Ez az előtérbe szorított múlt!
Ez a harcos egyidejűség!
Ez a lemezünkre vett történelem,
mely visszajátszható
egy körmünk alá vert tűvel!

IV

Engem igazmondásra tanítottak,
nem az igazságra –
vérezni; gyógyulni nem.

XX. század múlt egy Leninnel,
s itt minden csoda:
fordított halál.
Lázár feltámad –
imádható is,
de éhes.

V

Hősök vagyunk!
Miért rejtjük magunkat
nőkbe és mosolyokba?
Valahol már körbeépítettük
magunknak a teret,
melyen ordíthatunk, ha fáj,
vagy ha nem is fáj már.
Ha költők vagyunk, vagy csak forradalmárok!

A végtelenben pusztá hiányunk tüntet.
Bár kiáltsa azt valaki, hogy „hátra!” –
vissza a lelkesedésbe!

PÉLDÁUL TOTEM Fiatal költők fogadása

Víz víz

méjjen tisz / ta
 / fiam
 \ telt

van szerentsém köszönteni önt: / örvényű
 \ evékeny

-éjét az ódiumon
és átaladni az elveszett szót
végleg
mer én ezután már csak mutogatok
ezt azt fügét sőt Annanászt is
a szem éjében *.

Az a
– lásd az eg lábjegyzetét fennebb –
ojjan így mint az egysíkú vemhes sündisznó
ugyebár.

Nemdebár
a valóság is így alakul a versben

mely eleve absztra háló
találmány
kadabra

vagyis *szemei közé* akad ez az
üge meg egyéb (oda is lönek)
mikkel lehet bűvészkedni
a van egy meztelen nő

segítségnek a por ondón
Célan szerint.

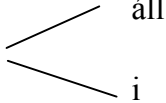
Mert a költők öntörékenyek
s vajcilinder van a fejükön.

*

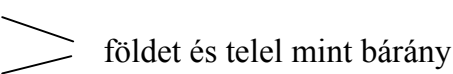
*A süketnémák cukrászdájában is édes volt minden,
csak éppen csend, még ha forradalom is –
a világi fogalmakat, akár a kék színt,
látni lehetett volna a levegőben,
ha a kezeknek lennének kondenzcsíkjaik
– ezüst cigaretták hadgyakorlata az őszi égen –;
csakhogy a kezek szörnyen ősi találmányok: akár a versek.
Légitársaságot költöztettek a habos sütemények helyére
(jaj, ha a valóság versképzethez társít),
és én már nem tudom, a süketnémák
hol cigarettáznak meg látnak ezután –
mert mind költők voltak, az szent:
próféták, kik látnak, nem beszélnek,
és csend ült körülöttük, akár a porondon,
mikor okos kezüket felmutatták.*

Jó étvágyat jó étvágyat

A költő -éremtelenül

zab

nyilvánosan ahogy születik
majd átrágja magát az üveghegyen
léte a Léthe forrásvidékén kicsap,
„kietlen vizes síkra ér”
– kint farkas bent bárány –
és földet eszik mint farkas

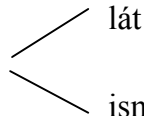
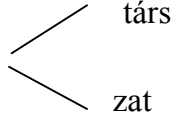
szülő
anya

Scott kihűlő teste körül kering
a jeges üvegen
a felfedezés *ízét* felfedezi
mint farkas.

Akkor a földet *kiadja* *
(felesbe versbe ihajra)
es magyar-rázo szöveg nélkül elszáll
mint bárány.

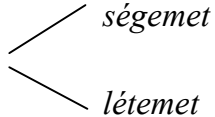
*Egy olyan erkölcsrendben, mely Mucius Scaevolát tartja eszményének,
s a férfiú legnagyobb erényének a tűrést, a hallgatást: a költő eleve áruló
mert beszél – mondta.....

Tehát jó étvágyat jó étvágyat
 – Mucius Scaevola sül Scott megfagyott –
 és József Attila éltesen sokáig.*

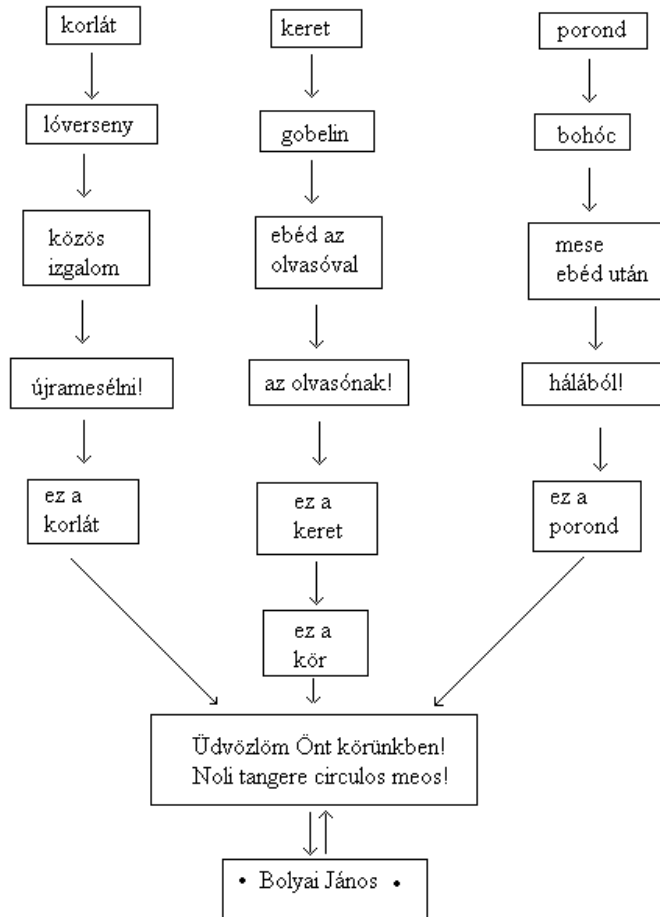
Mert példa kell: kor lát
 isme
 melyet ön is kitölthet mélyen tisztelt kar társ
 zat

amint terjeng a szóvá változott ember
 a sárga csillagos égen.

A végső korlát az isten.

* *A költő az az ember, aki maga magát eszi, s ebből is él meg – mondtam
 7-ben, mikor még nem szerettem a lencsét, melyért örök ségemet
 léteemet
 dtam: kimért rímért. És ma is fenntartom a tévedés jogát.*

(Balról egyre jobbra olvasandó)

5

*Valami meleg mélység szélén pipáztam három hétig,
s a végén mindent ki tudtam fejezni mozdulatokkal –
de nem táncoltam, és nem lettem virág sem.*

Akkor rajzoltam ezt a jelet:

melyre már nincs szó–

*és mindenki értette, csak én nem,
mert én tudtam őt:
hogy pontos – se több, se kevesebb,
hogy érteni, azaz mást is belehelyettesíteni lehetne
értelmébe, mely akkor, ott én voltam, egymagamban:
mellettem nem maradt hely benne senkinek,
kívülem értelem se fért.
Akkor megmutattam (magamnak) és láttam,
hogy ez á költészet,
majd elrejtőztem a szó nélküli jelbe,
melyet egyszer elfelejtek én,
vagy letörülnek mások,
s talán felhívásokat írnak a helyébe.
Például ezt:*

VÉSZES VIRÁGZÁS

ÍRÁS

Barátaim, íme, hát vagyok,
írásommal bizonyíthatóan –
ma hallom, maholnap fellegző
álmokat is elneveznek rólam.

Jelképem minél tisztább lesz, én
jó magam leszek egyre rejtezőbb –
megkerestem már a koponyámon
kívül azt az őszülő sík mezőt,

hol egy ismeretlen teljesség csak
egyetlen fűszállal kevesebb –
Élek hát, és van, ki pillanatra
testében néha *oda* átszeret.

„UJJÉ, A LIGETBEN NAGYSZERŰ...”

Kinyílt a trombita-virág,
jószaúak a himnuszok –
láthatja, engem aki lát,
tavaszi kedvem mint buzog.

Egy perc még, s itt az öröklét,
meglelem benne helyemet –
kitöltöm szünete öblét,
amelytől teljes nem lehet.

Csak én hiányzom. – Mint a köd.
Csak én vagyok, és mint a szél.
A köd, amelyik összeköt.
A szél, amelyik szétbeszél.

JELEK

1

Barátaink már nem meghalnak,
csak bejelentik: nincsenek tovább.
Végszavuk pengve itt remeg,
fálnak verődött, téren elgurul.
Fej vagy *írás* mindig is a játék –
nézem fejüket hulló pénzeken.
Lyukas krajcár perreg: vonatkerék –
amennyit ér az életünk.

2

Mintha a régi költők csak azért
haltak volna meg,
hogy jelképként élhessünk velük
síri virágnyelvben, jelbeszédben.
Mintha nem itt élnénk,
mi mostaniak, már-még emberek,
hanem egy-egy hajdani halálban –
legalább icipicit – egy játékot,
szinte semmit: gondolatnyit.

VÉSZES VIRÁGZÁS

Nem örököltem. Nem néztem dédem
jövőbeli tükörképem-képpen –
az írást az arcommal vert érmen.

Szebbik nyelvem sem leltem – tanultam:
mohó aszályos síkjára hulltan,
megismerve égett, múlt a múltam.

Magam – örök jelenben: szavakban,
kéretlen, csak vágyva, de hívatlan,
míg szikraként bimbójuk kipattan.

S tán elborul, lángba és egészen,
velem ég földem: a jobbik részem;
az életem – fáklya a tűzvészben.

Vészes virágzás. Szavaimat békén
a jó földbe visszavonva védném –
s egy szem parázs, innen kiégnék én.
Még teljes vagyok, már-már szabályos:
mások múltja – és ez meghatároz –
Nem kapkodok a könnyű halálhoz.

FELJEGYZÉSEK A FELEJTÉS HÁZÁBÓL*

1

Három emlékemnek emberi neve van már:
Azonnal látnom kell anyámat.
Micsoda világ ez, hogy térben mérhető?
Micsoda élet, hogy utazni kell benne,
És mindennek van neve: háza – ?
Melyik szótömbben él most az értelem, magányosan?
Micsoda világ, hogy társa nincs,
Csak tükre: szembefordító halála –?
Miféle teljesség, melynek senki nem hiányzik?
Valami meghalt Betlehemben,
Nem maradt más, csak egy csecsemő.

Megmondtam:
Ha felejtteni nem lehet,
Le kell tagadni.
Ha tagadni nem lehet,
Ülni kell szemben egy sima fallal,
És várni, hogy mi lesz.

Én ránézek a falra egy pillangót,
Mögötte meglátszik a nyár.
Te odanézhetsz egy fát is, folyópartot,
De leginkább nőket. Mozgathatod.
Legyél például szél.
Lehetsz üveg vagy guriga.
Lehetsz költöző madár, zászlólobogás,
Csillanás. És emlék.
Megmondtam.

Neve? Megmondtam újra.

Életkora? Mondtam.

Lakhelye? Tudják.

Maga nem tud repülni, mondta a toronyőr.

Nem tudok repülni, vallottam be,

És egész nap szomorú voltam,

Mert eszembe jutott.

Vajon a tengert látta-e, és mikor?
Közöljétek a pontos adatokat!
Napkelte, holdtölte ekkor és ekkor.
A szerelem tetőzése, percre:
Hány testet sodort nyílt vízre aznap az apály.

Most az a legfontosabb, a tengert látta-e.
Vagy a holland lány Budapesten.
Vagy egy lerágott almacsutka.
Én láttam a tengert, és érzem,
Amint felejttem lassan, hullámonként.

Jaj, keressünk más gyermekkort magunknak,
Vannak a múltban jó lakatlan házak és magtalan szülők –
Szegődjünk el boldog gyerekek három-nap-egy-esztendőre.
Én egy kis lovat akarok látni; hogy legel a történelemben.
Akarj, kérlek, egy madarat.
Én egy pöttyös labdában lakom majd,
Melyben nincs se fönt, se lent,
És nem lehet kampókat verni a falába.
Üljünk az ablakban, Gretchen!
Egy róka hurkot jár a hóba, és elvesztem nyomát.
De utánamennék vásott barátaim,
Valahol rókákkal, nyulakkal játszadoznak egy mezőben,
És én nem látom őket soha már.

***(Jegyzetek a csillag alatt)**

Ha találkoztok Szőcs Kálmánnal –
Talán fejetek padlásán sétál, sötétben –,
Mondjátok meg neki, milyen szörnyű,
Hogy csak egy verset tudtam tenni érte,
S hogy okosabb lettem egy halállal.

(1974. augusztus 22.)

Az egyik ilyenkor már költő volt.
A másik isten.
És mindkettő halott.

(1976 – 32. születésnapom után egy éjszakával)

EGYÜTT

Tudom már, hogy nemcsak igazul,
de szépen is kéne –
s hogy igaz lehet minden,
ha megszenvedtem érte.

Két barátom békül odalent,
egy végsőkéig gondolt gondolatban,
szépül, igazul, szeret bennem,
ki őket egyként elfogadtam.

Ki hittem őket, mert szépnek hittem:
szavukhoz hasonlítottak...
Vigasz-e, hogy egyetlen szépségük
két igazságra oktat?

S én a harmadik, s én egyedül,
legalábbis élve –
Ugye, minden igaz lesz rendre,
ha megszenvedtem érte?

Nyugodt vagyok, de rosszakat látok:
eltűnteket és nem-voltakat –
Szerettem őket, és már nincsenek,
s nem született meg még a gondolat,

mely hitetni képes: hinni kell,
ha nem benne, hát hogy megszülethet,
s ha bújik, úgy, hogy lakója bár
egyetlen koponyaüregnek.

Két-egy fejben ül, melyből kipusztult
a lányként lágy velő –
Megmarad-e helyén a gondolat,
s végre megérthető?

Ha hihetnék egy másik létezésben,
melyben minden csupa szellem,
hagynám már, hogy oda átvigyen
pillanatonként halálos szerelmem.

Mert embereket gyúrunk a semmiből,
s mi is oly semmik vagyunk akkor –
gondolatokként szakadunk ki a
csak magának élő anyagból.

Odalent is így feküsznek ők,
s szépek, mert nem változnak többé,
és igazak, mert végleg biztosak –
nem most, csak mindörökké.

Kimenekültek testükből – a földbe,
mely új alakká öleli fogyó lényüket.
Ez a helye már minden képzeletnek,
ez az alattunk tátongó üreg.

Így tudom, hogy nemcsak igazul,
de szépen is kéne –
s hogy igaz lehet minden,
ha magadat adod érte.

*

Annyi halálról szóltam már néked,
s ne hidd, hogy őt dicsérem.
Csak az életet akarom látni, életem:
de tükrében is, és a teljességben.

MEGKÖZELÍTÉS

I. A FORDÍTOTT CSODA

Nem betelve testi bűneimmel s nem csömörrel,
nem is a józanult ész szavára, csak békétlenül,
csak éppen magamért hadba: – én megkeresem azt a tájat,
hol a folyó érkezni indul, sás lesz koronám, nád a jogaram.

Köröz a madár, köröz a hal, magát követi, keresi minden –
a madár tükörképe hal: – egyik halála van a másik életében.
Fogynak a világ dolgai egyre, életét növelik a maradéknak.
Csak az ész tölti be minden hiányzó helyén az úrt,
csak a kacagás visszhangzik a tetőtlen oszlopok között.
Lesz egy halam és egy madaram a megszámlálhatatlanok közül:
jóllakni fordított csoda, s én magam: széledő, elfogyó tömeg:
maradék.

II. A TESTEK

Csak a testem akarom tudni, hogy hatvankét mérhető kilóból
mennyi a tudat, mennyi a szerelem kolonca.
Mert eljöhet a Vak Ember a harminc ezüsttel,
testem súlyát elhozza aranyban, egy tál lencsét és a délibábot.
És minden egyenlő, minden ugyanaz.
Mégmértetik minden élő egy deszkaszálon.
Én a testemet akarom tudni, amit a mindenre elcserélek:
egyedül, szerelem nélkül és tudattalan.

Én a születésemet keresném a születésen innen.
A fű nő és gondolkodni kezd a fáról.
Kilomboz a fa sok levéllel, s megtudja a földet.
A csupasz csiga húsában a szerelemre és a halálra
elkészült már számomra minden.
Egyszer tudni fogom majd, mekkora az út
a kő és az öntudat között, mennyivel magasabb
az eszmélet, mint a madár repülése.
Egyszer majd megtudom:
mikor kő és madár leszek újra.

III. A SZAVAK

Azt mondom: föld – és nem érted.

Azt mondom: víz – a szomjadat tudod.

Azt mondom: levegőég – s csak el akarsz repülni.

Azt mondom: hús – és ételedre, szerelmedre emlékezel.

Hiába beszélek már a fűről, fáról, virágról,
a szaru és csont és velő téged csak éltet, nem él.

Én nem a mérhető földről akarok beszélni,
mikor a földről beszélek,
nem a földmérő történelemről, s nem a határokat mondom,
mikor a vizeket mondom, nem sóhajod, imád helye nekem az ég,
s nem barmaid, ebéded, piperéd jut az eszembe,
én a halakat, vadakat, a fákat s a földet
nem akarom semmihez hasonlítani.
Én kivonulok a szavakból.

A szavak hálójába fogtad a halat,
a nyulat, a madarat, és elvesznek.

A szó gyepű, a nyelv úszó sziget –
milyen magányos vagy a szavaidban!

Mert a „földben” nincs föld, a madár kiszáll a fogalomból.

Én kivonom szavaim seregét a földről, felszabadítom a köveket.

Én megöregszem.

Csak szemem van és fülem, csak testem van, ülök és emészték.

Csak szemem gondja, csak fülem gondja, csak testem gondja van.

Eloldom magam a többi magánytól. Úgy leszek,

mint két szó közötti űrben az igazi értelem,

melyre nincs szavunk.

IV. A LÁTVÁNYOK

Csak annyit látok, amennyit tudtam,
amit tudtam, elválík tőlem, mint szó a számtól,
csak eszemre bizonyosság a táj.

Ha el tudtátok képzelni egyszer a jövődöt
mint hússal teli boltot:

Hússal Teli Boltnak tudjátok már ezentúl.

Nem a hasonlóság, a közösülés,
de az azonosság vágya vezérli az élet,
ítéli egyetlen testre, s porlasztja a követ:
magát magyarázni.

Az eszme is csak úgy működik, akár a gyár: termel és emészt
– lesznek babakocsik és szeméttelpek a folyók partjain,
készül a kenyér s hozzá a fog is –, éjszaka s vasárnap áll.

Szerelmem kijön a tornyos emlékből, s az emlék összeomlik.

Szemek, lábak, gyermekek vesznek alatta:

a porcelánok, a kötőtűk és az ablakok.

Keverednek a kuncsaftok a próbababákkal, és mindegy nekik.

Vásárnapá lesz minden, a foncsor lefoszlik,

s a falakat, a vázát, a gipszalmákat látod, mikor magadat látod.

Egyszerre múlsz el összes városaiddal, szavaiddal és söreiddel –
Nincs ennél nagyobb szabadság a földön, miként a földben, benned.
Leüledik a táj is madaraival, tisztul az értelem.

V. AZ AJÁNDÉKOK

Legszebb nyári ajándékom egy fiatal ló futása volt,
hajnalban a sulinai játszótér homokján,
egyenlő távolságra a halászek fehér temetőjétől
s a rossz kocsmától, hol három lány pirosat kacagott egy este,
jobbra az örömtől s a tengertől balra,
a kibújó nappal egymagasságban,
az árnyékok végén,
szinte az égben.

Annyi voltam, amennyit láttam:
fut körbe a fiatal ló a háromszögű játszótéren,
a felcsapó tengeri homokban,
a levegőben, a látható levegőben, a nézhető boldogságban,
taposva az árnyékomon.

Ide mindent a víz hozott s a szél,
mintha az égből, mintha a holdról
hullt volna alá a hold-színű táj s a hajnal
az idő szigetére, s ez a hajnal annyi, mint az örökkévalóság,
s az örökkévalóság annyi, mint a magány,
akár a tengeré, a szálló homoké, a hajnalé,
mely mindig visszatér,

mintha más tájon, tengeren nem lenné helyét,
s fűj a messzeség – és egy homokszemnyi pillanatban
örök idő –, hogy szárnyra kelnek egyszer a homoki almafák is,
s egy fiatal ló belefuthat a mindenségbe.

Annyi vagyok, amennyi a szélben elfér,
a szél szeme, a szél ujjbegye,
a szárnyra kelt tenger suhanása a reccsenő nádházak között,
én vagyok az azonosság, a látás, a hajnal s az öröm.
Fut a fiatal ló, homokba keveri az árnyékomat,
s már vissza se kell térnem a vízbe,
az elnehezedett levegőbe, a szél mezsgyéi közé,
s ha igen, úgy, hogy ne is csodálkozzatok.

Futott a fiatal ló az elsimuló hajnalon,
hold-színű látómezőmben, mintha a képzeletemből
tépte volna ki testét a vele múltó szabadságba,
a *játszó tér* háromszögébe,
és sajnálnom kellett volna azt a fiatal lovat,
mert futott, mert élt, s mert én láthatom.

S egy másik nyáron, mely mindig visszatér,
mintha nem lenne más helyet nekem,
nem lenne más helyet, csak engem:

visszafut a fiatal ló is hűtlen szemeimhez,
de akkor már olyan lesz s az lesz,
mint a tenger, a szél s a hajnal,
és éppen víz és levegő és öröm,
és csak ennyi, nem ló.

VI. AZ EMLÉKEK

A fű tövén mákszemnyi ember énekelt,
tengeri tájban, tengernyi téren –
jönnek, kiket láttam: át a tű fokán,
éj s nap közén, két ajak között, a szerelemben.

Teljes az egyenlőség, az azonosság
Egyszer-Volt-Hol-Nem-Voltban:
összegyűjthetem a színhelyeket,
tüzet is vethetek reájuk.

*

Hamvába omlik az őszi kert,
szétrobbannak túlérlett paradicsomai, a kukoricák.
Jöhet az apám élőfa-lábon,
hét égő iskolámban soha nem mutáló
hangon szavalnak tovább –
forog a vörös kakas.

*

A hallgatásnak már térképei is vannak,
és persze csúcsai, lobogókkal.

*

Nem szabad csupán biztonságból
eloltani azt a cement-szobát sem,
ahol hajnalig beszéltük a félreérthető reményt
asszonyom ma is nagy hassal tesz-vesz
az észrevétlen tűzben, már elemésztve.

*

Most lángoló vonatok húznak el
lobogó vetésben –
az ingázók szemük alatti táskákban
viszik a hazait.
Szeretkező pár piros mezőben –
megfordítva is ugyanaz.

*

Különszobákban
elégnek a közös asztalok,
szeszek, szerelmek.
Nemzeti eledelünk sül: Dózsa György –
Európa-forma folt a költők könyökénél.

*

Hiábavalóságom:
tűzvészben a fáklya.

*

Lángot fog az erdő,
a nád is itt körülöttem –
Rókák, nyulak játszadoznak
gyémánt sérthetlenségben.

VII. ECCE HOMO

Most olyan vagyok, mintha anyám se lett volna:
akár a kő, a fű-fa-virág –
hasonlítok, tehát meghalok.

Elmúlok, nem visszaváltozom: elrepülök,
mintha a kőnek, fű-fa-virágnak más ege volna.

Íme, a testem valahol messze lent, nézhetitek a vétkei:
pusztított, pusztult, s még az ölelésben
sem volt azonos mindig énvelem. És nem volt sem szó,
sem düh, sem szeretet – rontható bizonyosságuk csupán.

Íme, a testem háborúban.

Íme, a testem simogatások lepleiben.

Íme, a testem megy, cselekszik, emészt és szeret,
megél vele-egy-nyátlan testvéreiből.

Íme, vízszintes zuhanása mozduló, tűnő célja, társa felé.

Íme, rángásai a szeretkezés mankói között:

íme, amint szó akar lenni és szeretet.

Íme, a testem kegyetlen hazugsága: védekezik
a kőtől, a fű-fa-virágtól – a hasonlóságtól.

Íme, a félelmek: megmentő ösztöneim.

VIII. AZ IDŐK

(Méliusz Józsefnek – Lassan, már-már énekelve)

Már áthaladt rajtunk e század – fáradt lövedék.
Csupán a szél friss, a huzat a seb-alagútban.
Íme, az eszmélet útja, a golyóütötte, a világhoz és vissza:
időszámításunktól mindig mifelénk.

Leesett egykor valami, most csengve eltörik vagy robban –
Csak ő a rím: a dolgok vége létükkel összecseng.
Az értelem is így, de tompán, alig hallhatóan – akasztott
ember lába koccan a szélben. És mondjuk: világhuzat.

Mondtunk volna ember helyett mást – egy másikat!
Bármit, csak éljen. – Az igazságnak
egyetlen kijárata van – be jó lesz a kisfiúknak
felfedezni végül: mindenki ottan távozott.

Látszik már körülírt hiányunk.
Tiszta marad mögöttünk
e hevenyészett idő is, az eszmélet illatával.
És mi boldogok.
Csendesek, akár a látás.

Részeink keringnek odafönt,
futnak síneken – soha nem látott formák
s oly örök tartalom, hogy elfelejthető.

A szem forradalma ez, az érzékszerveké.
Éljen a gyomorideg – a testből kimetszett gondolat.
Éljek.

A REFLEKTORFÉNY MADÁRHÁZÁBAN
VERDESTEM ÉNEKES KARJAIMMAL
(HA NETÁN SZÁRNYAKKAL TAPSOLTOK,
ELREPÜLHETTETEK VOLNA ANNYI ERŐVEL),
EGZOTIKUS TÁJ-NYELVEN,
ELEFÁNTFŰVEL, KILIMANDZSÁRÓVAL,
OROSZLÁNOKKAL BESZÉLTEM –
MERT AZT HITTEM: MADARAKNAK.

TARTALOM

<i>(Védtelen vagy a versben)</i>	5
Névtelen levél a Kedves Olvasóhoz	6
Az olvasóhoz (Egyenlőség, Testvériség, Szabadság)	7
Önkénteseim bevonulnak a történelembe	16
Mottó és tartalomjegyzék	17

ÜNNEPEM

Ötödike	21
Ünnepem	22
Régi barátaimhoz	23
Kiáltvány	24
Út a Valamihez	25
Ambrus királyfi	27
Jel	28
Tanköltemény (felszabadult asszociációkkal)	29
Hasonlatok I	30
És megint előlről	31
A várakozó szobafestők	32
Szombat. A bűvűr hazamegy	33
Lupus in fabula (1–11)	35
„Családi kör”	39
In memoriam Cs. L.	40

A TÁRGY ÉS KÖRE

Didaktikus vers egy földről és egy lakójáról	43
Természeti képek	44
A végtelen mondat	45

Helyszín	47
Tavaszi	49
A gyerek kora	50
Bolgár táj	51
Szófiában	52
A szavak: az ismeretlen sebei	53
Tanköltemény egy hangulat keletkezéséről. Férfiaknak	54
Színészeim. A jövő boldog magánya	56
Hasonlatok II	59

A TELJES AZONOSSÁG

Barátaim szeretői	63
Angyali üdvözlés	65
A teljes azonosság	67
Kelempász madár (I–VII)	68
Kit így szeretnek	75
Rejtező évszakok	76
Egy vasárnap délután	77
A mézeskalács házikó	78
Távirat	79

AZ IGE IDEJE MÚLT

Költők	83
Homérosz	84
A szó	865
A vers	86
Egy ikon. Az epika	87
Közös özvegyünk. A szépség	88
Emlékvers	90
Az ige ideje múlt	92
Harmadik levél	93

Farkas Árpádnak	94
2×1	95
Tavaszi kép – földdel	96
Feddő ének kardra és trombitára	97
<i>Al New verseiből</i>	101
1. Párizsi kávé	101
2. Útleírás	103
3. Prolóógus a Kedves professzor úr c. verses regényhez	104
4. A Crow-Creek-I indiánrezerváció látképe 1884-ből	105
5. Mea culpa (I–V)	106
Például totem	109

VÉSZES VIRÁGZÁS

Írás	117
„Ujjé, a Ligetben nagyszerű...”	118
Jelek	119
Vészes virágzás	120
Feljegyzések a Felejtés Házából (1–6)	121
Együtt	127

MEGKÖZELÍTÉS

I. A fordított csoda	133
II. A testek	134
III. A szavak	135
IV. A látványok	137
V. Az ajándékok	139
VI. Az emlékek	142
VII. Ecce homo	145
VIII. Az idők	146
<i>(A reflektorfény madárházában)</i>	148